

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра методології та методів соціологічних досліджень

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана

« » 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Прикладні соціальні дослідження

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень бакалавр
освітня програма «Соціальні технології»
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання денна
Навчальний рік 20 22 / 20 23
Семестр 8
Кількість кредитів ECTS 3
Мова викладання, навчання
та оцінювання українська
Форма заключного контролю залік

Викладачі: доц. Світлана САЛЬНІКОВА

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р.
(підпис, ІПБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р.
(підпис, ІПБ, дата)

КИЇВ – 2022

Розробник(и):

Світлана САЛЬНІКОВА, к. соц. н., доцент, доцент кафедри методології та методів соціологічних досліджень

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри методології та методів соціологічних досліджень

_____ Микола СИДОРОВ
(підпис)

Протокол № 17 від «30» 06 2022 р.

Схвалено науково-методичною комісією факультету соціології

Протокол від «29» липня 2022 року № 8

Голова науково-методичної комісії _____ Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

1. Мета дисципліни: ознайомлення студентів з методологією та методиками вимірювання основних понять з різних сфер життєдіяльності суспільств в рамках конкретних соціальних досліджень задля розширення спектру методик та практик їх застосування у подальшій практичній роботі.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

- досвід розробки програми соціологічного дослідження;
- володіння методами обробки та аналізу даних, зокрема такими як кореляційний аналіз, факторний аналіз та інші;
- робота у статистичних пакетах з обробки і аналізу даних, зокрема SPSS;
- досвід роботи із вторинними даними, у тому числі послуговування банками даних та даними міжнародних соціальних проєктів.

3. Анотація навчальної дисципліни: навчальна дисципліна «Прикладні соціальні дослідження» є дисципліною вільного вибору студентів у фаховій підготовці здобувачів вищої освіти за освітньою програмою «Соціальні технології» (Вибір з переліку 6). Вона зорієнтована на вдосконалення певних фахових умінь та навичок у студентів-соціологів як майбутніх дослідників і/або аналітиків. В рамках дисципліни основна увага приділяється методологічному та методичному забезпеченню соціальних проєктів, які покривають різні сфери життєдіяльності суспільств, зокрема йдеться про можливості застосування уже наявних методик у професійній діяльності.

4. Завдання (навчальні цілі):

- розуміння методології прикладних соціальних досліджень, методичних особливостей використання та аналізу даних;
- знання основних методологічних підходів з предметного дослідження певних сфер життєдіяльності суспільств(-а), зокрема у порівняльному вивченні;
- розвиток практичних навичок студентів щодо пошуку та обґрунтування методик вимірювання соціальних показників відповідно до програми дослідження;
- вміння підготувати звітні матеріали, презентаційні та публікаційні, за результатами дослідження з використанням даних і/та методик, застосованих у конкретних сферах життєдіяльності суспільств(-а).

Це спрямовано на формування наступних компетентностей:

- Здатність застосовувати соціологічні знання щодо соціальних технологій для різних соціальних груп (СК09);
- Вміння використовувати методи та форми соціальних технологій для прогнозування та аналізу тенденцій суспільного розвитку залежно від суб'єктів соціальної взаємодії (СК14).

5. Результати навчання за дисципліною:

Код	Результат навчання (1. знати; 2. вміння; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)	Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
1.1	Методологія прикладних соціальних досліджень	Лекція, практичні заняття, самостійна і контрольна роботи	Усна доповідь	10
2.1	Опрацювання даних соціальних проєктів, пошук дослідницьких проєктів з теми	Лекція, практичні заняття, самостійна і контрольна роботи	Практичні завдання*	20
2.2	Інтерпретація результатів вимірювання соціальних показників	Лекція, практичні заняття, самостійна робота	Практичні завдання*	20

3.1	Презентація результату конкретного дослідження з вивчення сфери життєдіяльності, у т.ч. із застосуванням методик і/або даних локальних та міжнародних проєктів	Лекція, практичні заняття, самостійна робота	Практичні завдання*	20
4.1	Підготовка публікацій за результатами прикладного соціального дослідження	Лекція, практичні заняття, самостійна робота	Практичні завдання*	30

* у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)				
	1.1	2.1	2.2	3.1	4.1
Володіти навичками збору соціальної інформації з використанням кількісних та якісних методів (PH10)		+		+	
Знати та дотримуватися етичних норм професійної діяльності соціолога (PH12)			+		+
Визначити та запроваджувати соціальні технології оцінювання потенціалу організації та управління соціально-економічними відносинами (PH19)	+			+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання студентів:

1. Контрольна робота (одна, обов'язкова), КР: PH1.1, PH2.1, PH2.2 – 22 бали / 30 балів
 2. Самостійна робота (одна, обов'язкова), СР: PH2.1, PH2.2, PH3.1, PH4.1 – 26 балів / 34 бали
 3. Робота на практичних заняттях PH1.1, PH2.1, PH2.2, PH3.1. – 12 балів / 36 балів
- Всього – максимум 100 балів.

- підсумкове оцінювання – залік

7.2 Організація оцінювання:

1. Контрольна робота – КР проводиться після теми 3.
2. Самостійна робота – СР вимагає комплексу знань і проводиться після теми 8, проте завдання студенти отримують напередодні вивчення теми 4, робота має бути представлена на кафедру за 1 тиждень до початку сесії.
3. Робота на практичних заняттях (теми 1-8) – протягом семестру.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та практичних занять

Номер та назва теми	Кількість годин		
	лекцій	практ. заняття	сам. роб.
1. Соціальні проєкти: локальні vs міжнародні			
1. Соціальні проєкти: мета, особливості збору і презентації даних, інформаційний супровід. Переваги та обмеження соціальних досліджень	4	4	6
2. Методологія порівняльних соціальних досліджень: чи важлива теорія, якщо є методика?	2	2	4
3. Методики: вимірювання та інтеграція даних, апробації та валідація. Пошук варіацій методики, пошук даних для аналізу	2	4	6
2. Вивчаємо сфери життєдіяльності			
4. Сфера освіти: можливості вивчення середньої освіти в Україні, методики оцінювання якості вищої освіти України у міжнародному контексті	4	4	6
5. Сфера охорони здоров'я і соціальне самопочуття	2	2	6
6. Державні послуги та реформи в Україні: як вивчати	2	2	6
7. Соціальні практики українців у сферах споживання, повсякдення тощо	2	2	6
8. Людські ресурси і соціальний капітал	2	4	6
Всього годин	20	24	46

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій – 20 год.

Практичні заняття - 24 год.

Самостійна робота – 46 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна:

1. Андросюк, Г., Штик, О. (2014). Соціальне здоров'я українського суспільства. *Соціологічні студії*, 1 (4), 69-76.
2. Волковинська, В. О. (2014). Концепт «суспільство споживання» у перспективі досліджень соціальності, *Філософсько-гуманітарні читання: Збірка наукових праць*, Відп. ред. О. В. Добридень, Дніпроперовськ: ДЗ «ДМА», 138-143. URL: https://naukprostor.at.ua/publ/filosofija/socialna_filosofija/koncept_suspilstvo_spozhyvannja_u_perspektivi_doslidzen_socialnosti/9-1-0-29
3. Дембіцький, С. (2017). Інтегральний індекс соціального самопочуття: альтернативний підхід. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. № 4, 109-129.
4. Сальнікова, С. А. (2013). Порівняння вітчизняних та зарубіжних підходів до виокремлення показників релігійності. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна / Серія: Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи*, 1053, С. 39–43.
5. Сальнікова, С. А. (2010). Багаторівневе моделювання як аналітична стратегія вимірювання релігійності. *Методологія, теорія і практика соціологічного аналізу сучасного суспільства*, 16, 222–229.

6. Сальнікова, С., Мурадян, О., Сидоров, М. (2020). Міжнародні макросоціальні показники як аналітичні інструменти в соціології. *Соціологічні студії*, 2 (17), 41–54. DOI: 10.29038/2306-3971-2020-02-41-54
7. Сальнікова, С., Мурадян, О., Яшкіна Д. (2021). Міжнародні макросоціальні показники: потенціал соціологічної компаративістики. *Соціологічні студії*, 2 (19), 63–78. DOI: <https://doi.org/10.29038/2306-3971-2021-02-63-78>
8. McDowell, Ian (2019). Social Health. *Encyclopedia of Public Health*. Retrieved December 23, 2019 from <https://www.encyclopedia.com/education/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/social-health>
9. Salnikova, S. (2017). Social Well-Being the Residents of Lutsk: About What Monitoring Data Say. *Sociology: Theory, Methods, Marketing*, No 2, 105–118.
10. Sydorov, M., Salnikova, S. (2021). SERVQUAL Model in HEI Monitoring Survey as a Part of quality Assurance Policy. *Advances in Economics, Business and Management Research*, Atlantis Press, Vol. 170, 204–209. DOI: <https://dx.doi.org/10.2991/aebmr.k.210320.036> URL: <https://www.atlantis-press.com/proceedings/eler-21/125954378>
11. Vallier, K. (2019). *Social and Political Trust: concepts, causes and consequences*, Washington, Niskanen Center, 16 p. URL: <https://www.niskanencenter.org/social-and-political-trust-concepts-causes-and-consequences/>
12. Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., Berry, L. L. (1985). A Conceptual Model of Service Quality and Its Implications for Future Research, *The Journal of Marketing*, 49(4), 41-50. DOI: 10.1177/002224298504900403
13. Schultz, T. (1972). Human capital: Policy Issues and Research Opportunities. In: *Human Resources*. Vol. 6, 1-84. URL: <http://www.nber.org/chapters/c4126>, <https://core.ac.uk/download/pdf/6908045.pdf>

Додаткова:

1. Колінько, М. В. (2017). Трансгресивність моди: топологічний простір суспільства споживання. *Актуальні проблеми філософії та соціології*, 20, 46-49. URL: <http://hdl.handle.net/11300/11447>, <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/11447/Kolinko%20M%20V.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
2. Панина, Н.В. (2012). Избранные труды по социологии : в трех томах. Том II. Теория, методы и результаты социологического исследования образа жизни, психологического состояния и социального самочувствия населения / Сост. и ред. Е. И. Головаха. Киев: Институт социологии НАН Украины, 43-78.
3. Олійник, О.В., Фостер, Л.Ф. (2017). Соціологічний вимір громадянського суспільства: теоретичні аспекти та емпіричні показники. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 17, 121-123.
4. Якість надання адміністративних послуг в Україні: думка громадян, оцінка фахівців та зміни за 5 років (2019). Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. URL: <https://dif.org.ua/article/yakist-nadannya-administrativnih-poslug-v-ukraini-dumka-gromadyan-otsinka-fakhivtsiv-ta-zmini-za-5-rokiv>
5. Bantash, A., Koval, V., Bashynska, M., Kozlovtsseva, V. (2020). Balanced Territorial Economic Development in the Conditions of Providing Stability of Human Resources Management. *Economics. Ecology. Socium*, 4, 58-66. DOI: <https://doi.org/10.31520/2616-7107/2020.4.3-6>
6. *Perspectives on Political and Social Regional Stability Impacted by Global Crises – A Social Science Context*, January 2010. (Ed. Cabayan, H.), See: Martin, Ph. Demographics, 23-50. Asal, V., Shellman, S.. Social Science Modeling and Analysis Approaches, 196-202. <https://nsitem.com/social/wp-content/uploads/2016/01/Perspectives-on-Political-and-Social-Regional-Stability-Impacted-by-Global-Crises-A-Social-Science-Context.pdf>

Додаткові Інтернет-ресурси:

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Індекс здоров'я. Україна. URL: <http://health-index.com.ua/>
3. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/>
4. Освіта.ua. URL: <https://osvita.ua/>
5. European Social Survey. URL: www.europeansocialsurvey.org
6. Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat>
7. World Health Organization. URL: <https://www.who.int/whr/>